

Никола Вапцаров
Песен за човека

Ние спориме
двама със дама
на тема:
„Човекът във новото време“.
А дамата сонната, знаете –
тропа, нервира се,
даже проплаква.
Залива ме с кални потоци
от ропот
и град от словесна
атака.
– Почакайте – казвам, – почакайте,
нека... –
Но тя ме прекъсва сърдито:
– Ах, моля, запрете!
Аз мразя човека.
Не струва той вашта защита.
Аз четох как някой
насякъл с секира,
насякъл сам брат си, човека.
Измил се,
на черква отишъл
подире
и... после му станало леко. –
Смутено потръпнах. И стана ми тежко.
Но аз
понакуцвам
в теория
и рекох полека,
без злоба,
човешки,
да пробвам със тази история. –
Тя, случката, станала в село Могила.
Бащата бил скътал
пари.
Синът ги подушил,
вземал ги насила
и после баща си затрил.
Но в месец, или пък
във седмица само
властта го открила и... съд.

Ала във съдът
не потупват по рамото,
а го осъждат на смърт.
Отвели тогава злодея
злосторен,
затворили този субект.
Но във затвора попаднал на хора
и станал
човек.
Не зная с каква е
закваса заквасен,
не зная и как е
замесен,
но своята участ
от книга по-ясна
му станала с някаква песен.
И после разправял:
„Брей, как се обърках
и ето ти тебе
бесило.
Не стига ти хлеба,
залитнеш
от мъка
и стъпиш в погрешност на гнило.
И чакаш така като скот
в скотобойна,
въртиш се, в очите ти – ножа.
Ех, лошо,
ех, лошо
светът е устроен!
А може, по-иначе може...“
Тогавя запявал той
своята песен,
запявал я бавно и тихо
Пред него живота
изплавал чудесен –
и после
заспивал
усмихнат...
Но в коридора
тихо говорят.
Сетне секунда покой.

Някой полека вратата отворил. –
Хора. Зад тях часовой.
Някой от групата,
плахо и глухо,
казал му:
„Хайде, стани.“
Гледали хората
тъпо и кухо
сивите, влажни стени.
Онзи в леглото
разбрал, че живота
е свършен за него,
и в миг
скочил, избърсал потта от челото
и гледал с див поглед
на бик.
Но лека-полека
човека се сетил –
страхът е без полза,
ще мре.
И някак в душата му
станало светло.
– Да тръгнем ли? – казал.
– Добре.
Той тръгнал. След него
те тръгнали също
и чувствали някакъв хлад.
Войникът си казал:
„Веднъж да се свърши...
Загазил си здравата, брат.“
Във коридора
тихо говорят.
Мрак се в ъглите таи.
Слезнали после на двора,
а горе
вече зората блести.
Човекът погледнал зората,
в която
се къпела с блясък звезда,
и мислел за своята
тежка,
човешка,

жестока,
безока
съдба.
„Тя – моята – свърши...
Ще висна обесен.
Но белким се свършва
със мен?
Животът ще дойде по-хубав
от песен,
по-хубав от пролетен ден...“
Споменал за песен
и нещо се сетил.
В очите му пламък цъфтял.
Усмихнал се топло, широко и светло,
отдръпнал се, после запял.
Как мислите, може би
тука се крие
един истеричен комплекс?
Мислете тъй както си щете,
но вие
грешите, приятелко, днес. –
Човекът спокойно, тъй – дума
след дума
и твърдо редил песента.
Онези го гледали
с поглед безумен,
онези го гледали с страх.
Дори и затвора
треперел позорно,
и мрака ударил на бег.
Усмихнати чули звездите отгоре
и викнали:
„Браво, човек!“
Нататък е ясно. Въжето
изкусно
през шията, после
смъртта.
Но там в разкривените,
в сините устни
напирала пак песента.
И тук започва развързката, значи.
Как мислиш, читателю, ти? –

Тя, бедната дама, започна да плаче,
започна във транс да крещи:
„Ужасно! Ужасно! – Разказвайте,
сякаш
като че там сте били!“...
Какъв ти тук ужас?! –
Той пеел човека. –
Това е прекрасно, нали?

КРАЙ

© 1940 Никола Вапцаров

Източник: Словото

Набиране: Мартин Митов

Издание: Никола Вапцаров. Съчинения, „Български писател“, С. 1979, под редакцията на Бойка Вапцарова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11441>]